

بررسی مؤلفه‌های روایتگری نقیضه‌محور در شب‌های کوش آداسی از منظر

فرامتنیت ژنت

ابوالفضل حرّی*

استادیار زبان و ادبیات انگلیسی دانشگاه اراک، اراک، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۳/۲۰؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۷/۰۷)

چکیده

این جستار، مؤلفه‌های روایتگری نقیضه‌ای را در رمان *شب‌های کوش آداسی* بررسی می‌کند و به این پرسش می‌پردازد که روایتگری نقیضه‌محور به چه ترتیب و با استفاده از کدام سازوکارها یا شگردها در این رمان عمل می‌کند. از این رو، پس از اشاره به پیشینه بحث و مبانی نظری نقیضه نزد فرمالیست‌ها از جمله تینیانوف، توماشفسکی و اشکلوفسکی که نقیضه را موجد تطور و تکون ژانرهای ادبی معرفی می‌کنند، از نقیضه به مثابه کارگزاری بینامتنی یاد می‌شود که چندین شیوه دارد: آشکار کردن صنعت، آشنایی‌زدایی، بازآرایی طنزآمیز عناصر روایی، تجنیس، صحنه‌پردازی کمیک و جز اینها. در همین راستا، از مفهوم ادبیات عامه‌پسند و جایگاه آن در ادبیات فارسی نیز سخن گفته می‌شود؛ چراکه *شب‌های کوش آداسی* در واقع، سطوح اندیشگانی و ساختاری این ژانر را نقیضه‌سازی می‌کند. آنگاه در بررسی رمان، فرامتنیت پیشنهادی ژنت، به‌ویژه پیرامتن‌های درونی و برونی به مثابه چارچوب نظری و عملی معرفی و مؤلفه‌های روایتگری نقیضه‌ای رمان از جمله موقعیت روایی طنزآمیز نویسنده‌محور، صحنه‌پردازی کمیک، صناعات نقیضه‌ساز و جز اینها بررسی و تحلیل می‌شوند. این عوامل جملگی، راهی را به درون جهان داستان رمان که نقیضه‌سازی ادبیات رمانتیک عامه‌پسند ایرانی است، هموار می‌کند. از این نظر، نقیضه هم جهان داستان و به تعبیری، تخیل زنانه‌نویسی غالب در این نوع ادبیات را طنز و هجو می‌کند و هم اینکه، ژانری تازه پدید می‌آورد و از این رو، نقیضه متضمن تطور و تکون ژانرهای ادبی است.

کلیدواژه‌ها: روایتگری، نقیضه‌سازی، فرامتنیت، ادبیات عامه‌پسند، ژانر.

---

* E-mail: horri2004tr@gmail.com